

вибір стосовно вашого дослідницького питання, а також альтернативних теоретичних пояснень.

Отже, розглянута нами форма проведення семінару з теорії, методології та досліджень у політичних науках має свої переваги і свої недоліки. Викладач використовує різні форми роботи на семінарському занятті. Підготовка до семінару становить більшу частину самостійної роботи студента. На нашу думку, діалогічна форма проведення даного семінару є найбільш ефективним способом засвоєння політично-методологічних знань.

НАУКОВО-ОСВІТНЯ ДИПЛОМАТІЯ ЯК МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНИЙ ТРЕНД І ГУМАНІТАРНА ПАРАДИГМА В УМОВАХ МОНДІАЛІЗОВАНОГО СВІТОУСТРОЮ XXI СТОЛІТТЯ

(до 80-річчя Навчально-наукового інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка та 190-річчя Київського національного університету імені Тараса Шевченка)

Ціватий Вячеслав

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Наукове товариство історії дипломатії та міжнародних відносин
кандидат історичних наук, доцент кафедри міжнародних організацій та дипломатичної служби, заслужений працівник освіти України

Дієвий інструментарій науково-освітньої дипломатії, міжнародна співпраця та міжнародне співробітництво закладів вищої освіти (ЗВО) – це є стимулюючий фактор оновлення освітньої моделі, інституціонального розвитку та освітньо-наукової інтенсифікації діяльності сучасного Університету в умовах глобалізації та інтернаціоналізації освіти [5, с. 112-114].

Одним із найважливіших процесів в інституціонально-дидактичній системі та освітніх моделях провідних держав світу XXI століття є глобалізаційний фактор, що впливає на всі сторони життя як на світовому, так і на національному рівні окремих держав. У цьому контексті особливої актуальності набуває науково-освітня дипломатія як міжнародно-політичний тренд і гуманітарна парадигма в умовах мондіалізованого світоустрою XXI століття [1, с. 29-32].

Сучасний відкритий глобальний освітній і дослідницький простір передбачають зростання академічної мобільності професорсько-викладацького складу та інтенсифікації міжнародного співробітництва, відкриття міжнародних освітніх програм в умовах мондіалізованого сучасного світоустрою [5, с. 112-114; 8, с. 33-44].

З урахуванням власного досвіду підвищення кваліфікації у форматах академічної мобільності, можна акцентувати увагу на закладах-партнерах, які є регіонально дотичними до України та мають великий освітній інтерес саме до таких партнерських освітньо-регіональних відносин, як наприклад – Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Аджарія-Грузія), Тбіліський державний університет імені Іване Джавахішвілі (Грузія), Молдавський державний

університет (Молдова), Сучавський університет імені Штефана чел Маре (Румунія), Південно-Західний університет імені Неофіта Рильського (Болгарія), Університет імені Адама Міцкевича в Познані (Польща) та ін. Трансрегіональна освітня дипломатія і співробітництво у сфері освіти – це на сьогодні інноваційно-дидактична модель удосконалення освітніх моделей держав Європи (концепт «освітня парадипломатія») [6, с. 51-57].

Глобальний процес інтернаціоналізації освіти дозволяє сьогодні вносити суттєві корективи та по-новому дивитися на проблеми і перспективи розвитку міжнародного співробітництва в закладах вищої освіти України. Мобільність є невід’ємною умовою існування та розвитку Європейського простору вищої освіти. Заохочення інтернаціоналізації освіти дає змогу підвищити конкурентоспроможність національної економіки за рахунок кращої соціально-психологічної, економічної та культурної пристосованості випускників ЗВО до глобального світу ХХІ століття [7, с. 39-44].

Академічна мобільність є одним із пріоритетних напрямів діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка і важливим інструментом у забезпеченні якості освіти, її відповідності міжнародним стандартам та імплементації європейських і світових освітньо-наукових практик. Міжнародна діяльність і міжнародне співробітництво Київського національного університету імені Тараса Шевченка спрямовані першочергово на підвищення статусу Університету в системі вищої освіти України та Європи, а також – на подальшу інтеграцію Шевченкового університету у світову освітню та наукову спільноту [10, р. 16-26].

Науково-освітня дипломатія і модель вищої освіти України в умовах глобалізації все частіше в питаннях освітньої регіоналізації стикаються з відкритими для обговорення проблемами полікультурної, міжкультурної та міжетнічної взаємодії між народами [9].

Іншою важливою тенденцією, що впливає на розвиток міжнародного співробітництва, є інтернаціоналізація вищої освіти, яка динамічно набирає силу й ґрунтується на універсальному характері знань, та на мобілізації колективних зусиль міжнародного наукового співтовариства. У сфері вищої освіти спостерігається найтісніше зближення, а то й спільність, проблем, тенденцій, завдань і цілей, що змушують забувати про національні та регіональні відмінності й специфіку сучасних освітніх моделей і науково-освітньої дипломатії [2].

Академічна мобільність є важливим освітнім феноменом, пропорційним тим глобальним змінам у сучасній вищій освіті, які ми спостерігаємо. Саме в процесі імплементації акту мобільності в освітньому просторі, особистість має можливість не лише активно комунікувати в новому академічному та культурному й мовному середовищі, а й значно удосконалити свої професійні компетентності щодо генерування креативних ідей, оновлення маркетингово-управлінських здібностей і акумулювання нової інформації [4, с. 52-60].

Важливою складовою оновлення та удосконалення Освітньо-професійних програм за спеціальністю/напрямом 291 «Міжнародні відносини» – є отримання інноваційних і нових професійних компетентностей. Модифіковані освітні програми з європейської інтеграції та національної безпеки мають дати своїм здобувачам вищої освіти теоретичні й практичні відповіді на нові виклики і загрози

поліцентричного (постбіполярного) світоустрою. Такими новими професійними компетентностями мають стати компетентності у сфері практичної дипломатії, комунікології, національної безпеки, міжкультурної комунікації, а також має бути поглиблено і розширено програму навчання з міжнародного ділового, державного, дипломатичного протоколу і етикету міжнародної ввічливості, що викликано мондіалізацією системи міждержавних відносин [3, с. 327-329; 4, с. 52-60].

Нове покоління державних службовців має бездоганно оволодіти комунікативними технологіями та вміти протидіяти деструктивним комунікаціям у сучасному суспільстві, міжнародних відносинах, зовнішній політиці та дипломатії, зокрема – маніпулюванню масовою свідомістю, формуванню викривленого інформаційного поля, використанню мас-медіа і соціальних мереж для пропагандистських акцій, створенню й поширенню фейків і фейкових новин тощо. Вирішення проблем усесторонньої підготовки державних службовців за новими стандартами з національної безпеки, публічного управління та адміністрування потребує розширення переліку спеціалізованих професійних компетентностей, зокрема у сфері – національної безпеки, міжкультурної комунікації, науково-освітньої дипломатії, публічної та культурної дипломатії, державно-протокольної міжнародної практики.

Безумовно, що нові підходи і нова модель державного службовця потребують постійного навчання впродовж життя, а також забезпечення умов безперервного оновлення їх професійних знань, оволодіння сучасними технологіями застосування цих знань і професійних компетентностей на практиці, багато в чому залежить від ефективності освітньої діяльності закладів вищої освіти, які навчають державних службовців за освітніми програмами з практичної дипломатії, європейської інтеграції та національної безпеки.

Україна потребує суттєвого реформування системи підготовки кадрів вищої кваліфікації у сфері дипломатії та міжнародних відносин з урахуванням міжнародних тенденцій модернізації моделей освіти та моделей культурної та освітньої дипломатії. На сьогодні провідним освітнім закладом з дипломатії та дипломатичної служби має стати саме НН Інститут міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Є перспективні освітньо-наукові плани щодо розширення курсів, створення нових цільових програм в університетському Центрі публічної та культурної дипломатії (при кафедрі міжнародних організацій та дипломатичної служби, координатори: проф. Віктор Матвієнко, доц. Вячеслав Ціватий) [5, с. 112-114].

Поліцентричний світоустрій сьогодення і світова глобалізація викликали необхідність формування у випускників ХХІ століття нових, спеціальних комунікативних компетенцій, оскільки існує ряд відмінностей у моделях поведінки і міжкультурного спілкування між українською, західною і східною культурами, зокрема у спілкуванні із діаспорою [2; 6, с. 51-57].

Отже, концепти «науково-освітня дипломатія», «національна культура», «культура» і «культурна дипломатія» є креативним елементом та інноваційними складовими моделі національної безпеки держави. Культура і дипломатія – це «soft power» (м'яка сила) у сфері національної безпеки України. У залежності від об'єктивних обставин набуває статусу сили і статусу зброї. «Поворот до культури» у нових умовах модернізації України, вимагає інших науково-освітніх, новітньо-

технологічних, культурологічних, інституціональних, туристичних і громадських систем відповідно до вимог часу та їх адаптації в умовах поліцентричного світу XXI століття.

Науково-освітня дипломатія, культурні та креативні індустрії – це новий інструментарій культурної, гастрономічної та публічної дипломатії України в умовах культурного й туристичного простору інформаційного суспільства XXI століття в соціокультурному, безпековому та професійному вимірах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вербицька А.В. Комплекс інструментів стимулювання інтернаціоналізації вищої освіти України в процесі інтеграції до європейського освітньо-наукового простору. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. 2019. Том 30 (69). № 6. 29-32.
2. Розбудова внутрішніх систем забезпечення якості в закладах вищої освіти України: інструменти та виклики. Електрон. наук. зб. тез доп. III Міжнар. наук.-практ. конф. (16–17 лист. 2023 р.). Київ: ВПЦ "Київський університет", 2023. 158 с.
3. Ситник Г.П. Інформаційна компонента критичних (надзвичайних) ситуацій у контексті забезпечення державної безпеки. *Науковий вісник: Державне управління: науковий журнал*. 2020. №2(4). С. 327–339.
4. Тимцуник Ю.М. Дослідження рівня сформованості готовності майбутніх магістрів управління навчальними закладами до маркетингової діяльності. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки: збірник наукових праць*. 2016. № 1. 52-60.
5. Ціватий В.Г. Навчання державних службовців: особливості формування професійних компетентностей із міжкультурної комунікації та діаспорології (інституціональний дискурс). *Освітньо-професійна програма за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»: відповідь на виклики сьогодення: збірник наукових статей*. Київ: НАДУ, 2021. С. 112–114.
6. Ціватий В.Г. Інноваційні підходи, міжкультурний коучинг та історична дидактика при формуванні професійних компетентностей із публічного мовлення і міжкультурної комунікації в здобувачів вищої освіти (міжнародно-політичний, освітньо-дипломатичний та інституціональний дискурси). *Інновації в освіті: збірник наукових праць*. Київ, 2023. С. 51-57.
7. Ціватий В.Г. Сучасні дидактичні процеси та інституціональна історія дидактики (освітні практики Європи в добу раннього Модерного часу, модель ренесансної дидактики і педагогіки). *Світ дидактики: дидактика в сучасному світі: зб. матеріалів*. Київ, 2023. С. 39-44.
8. Щеглюк Д.В. Роль звіту про самооцінку освітньої програми у системах внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості вищої освіти. *Міжнародний науковий журнал «Університети і лідерство»*. *International Scientific Journal of Universities and Leadership*. №2 (6). С. 34-44.
9. *Modern Diplomacy in Practice*. Written and Edited by Robert Hutchings, Jeremi Suri. Springer Nature Switzerland AG, 2020. 260 p.
10. Tsivatyi V. National Security as a Component of Global Security: Lessons from Ukraine's Crises. *Eastern Europe Regional Studies*. Tbilisi–Chişinău, 2017. No 2 (4). P. 16–26.